

Gabinet Fotografii

Wynalazek fotografii ogłoszono we Francji w 1839 roku. Możliwość wiernego odwzorowania rzeczywistości na światłoczułym podłożu oznaczała rewolucję. Fotografia szybko znalazła się w powszechnym obiegu, była kolekcjonowana, pełniła różne funkcje: dokumentacyjną, kulturotwórczą i propagandową.

Pionierem polskiej i warszawskiej fotografii był Karol Beyer (1818 – 1877), który swój pierwszy zakład otworzył w 1845 roku. Dzięki jego współpracownikom i kontynuatorom nowe medium szybko się rozwijało. Liczne już w latach sześćdziesiątych dziewiętnastego wieku atelier proponowały wykonanie portretów fotograficznych znacznie tańszych, a przez to bardziej dostępnych niż malarskie. W swojej ofercie zakłady miały też duży wybór widoków miast, reprodukcji dzieł sztuki, podobizny wybitnych osobistości, a także niezbędne do ich przechowywania albumy.

Zbiór fotografii to największa kolekcja w Muzeum Warszawy, tworzona od ponad sześćdziesięciu lat dzięki zakupom i darom. Składają się na nią zdjęcia o tematyce warszawskiej autorstwa przede wszystkim miejscowych fotografów. Są one wizualną kroniką miasta, jak również galerią wizerunków warszawiaków i osób związanych ze stolicą.

Dokumentują rozwój samego medium, począwszy od jego najstarszych form – dagerotypów z końca lat czterdziestych dziewiętnastego wieku, a także dorobek i skalę zainteresowań uznanych autorów, takich jak wspomniany już Karol Beyer, Konrad Brandel (1838 – 1920), Jan Mieczkowski (1830 – 1889), Henryk Poddębski (1890 – 1945), Zofia Chomętowska (1902 – 1991), Alfred Funkiewicz (1906 – 1959), Edward Hartwig (1909 – 2003). Znajdują się tu także prace anonimowych

twórców.

Gabinet Fotografii jako część wystawy głównej podkreśla uniwersalne znaczenie tego medium i wyjątkową wartość samej kolekcji Muzeum. Prezentowane obiekty zostały ułożone w porządku wyznaczonym przez dwie osie: pionową – sytuującą fotografie według daty wykonania, i poziomą – szeregującą je od szczegółu do ogółu. Równolegle prowadzone są dwie narracje odzwierciedlające dwa główne gatunki fotografii: portret i widoki. Zbiegają się one w miejscu, gdzie prezentowane są różnej rangi wydarzenia rozgrywające się w Warszawie. Zdjęcia wybrane na ekspozycję to mniej niż jeden procent całego zbioru liczącego ponad 150 tysięcy obiektów. Ze względu na ich wrażliwą i delikatną materię pokaz w Gabinetecie składa się z czterech odsłon w ciągu roku. Podstawowe kryteria doboru to wartość przekazu ikonograficznego i poziom artystyczny. Publikowane zdjęcia pochodzą z najcenniejszych kolekcji Muzeum. To przykłady dorobku trojga wybitnych autorów: pioniera polskiej fotografii Karola Beyera, tu pokazującego swoje mistrzostwo w portrecie, Sylwestra Brauna pseudonim Kris (1909 – 1996), słynnego fotoreportera powstania warszawskiego 1944 roku, oraz uznanej fotografki Zofii Chomętowskiej (1902 – 1991), występującej w roli dokumentalistki.

Anna Kotańska, Anna Topolska
kuratorzki